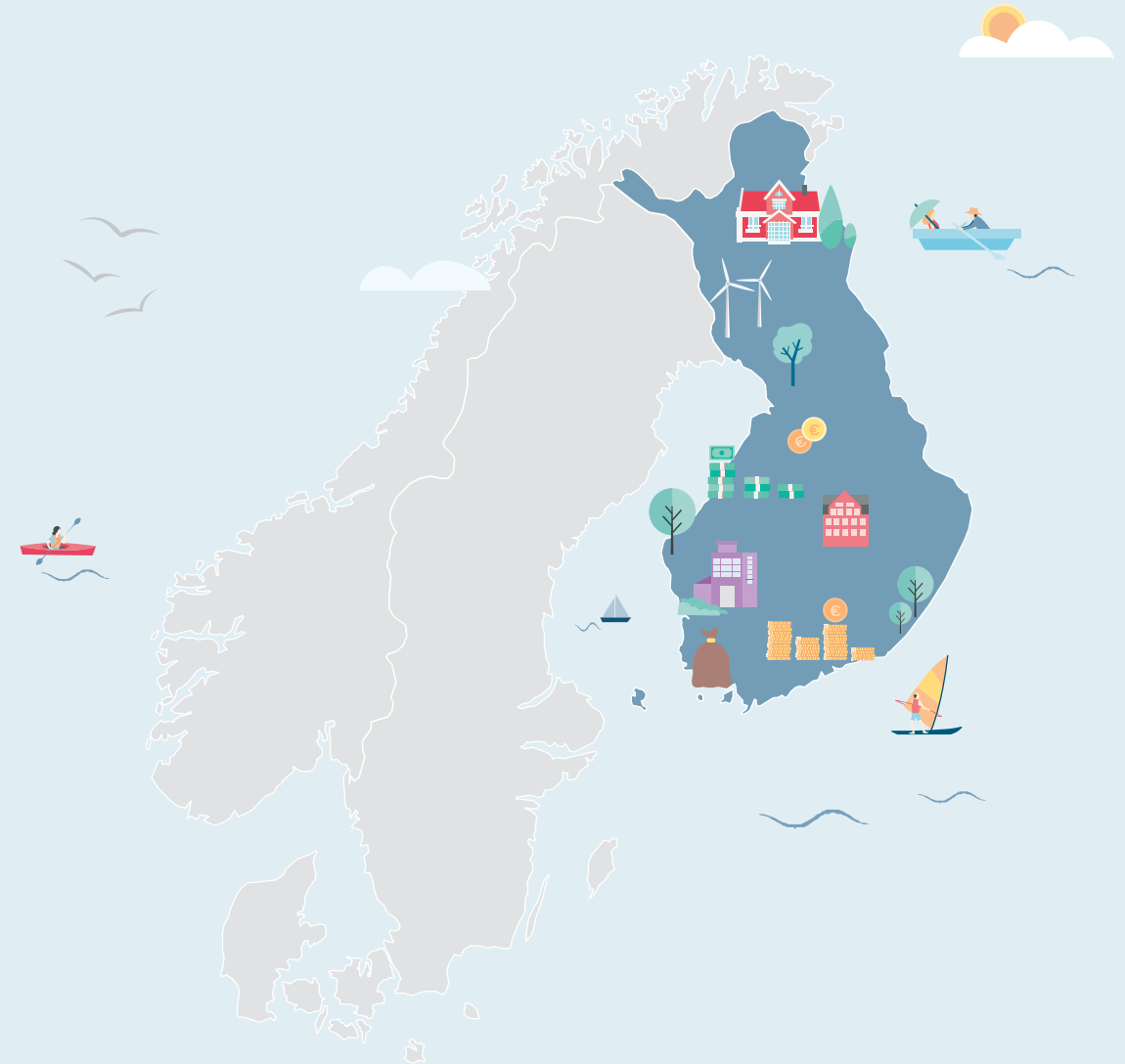

Taloudellinen mielenrauha 2024

Mistä taloudellinen mielenrauha koostuu?

Danske Bank kysyi 3000 suomalaiselta, millä tasolla heidän taloudellinen mielenrauhansa on: millaisena oma taloudellinen tilanne ja sen tulevaisuus suomalaisille itselleen näyttäytyy. Tutkimus mittaa näkemyksiä yhdeksällä eri osa-alueella rahahuolista tulevaisuudenuskoon.

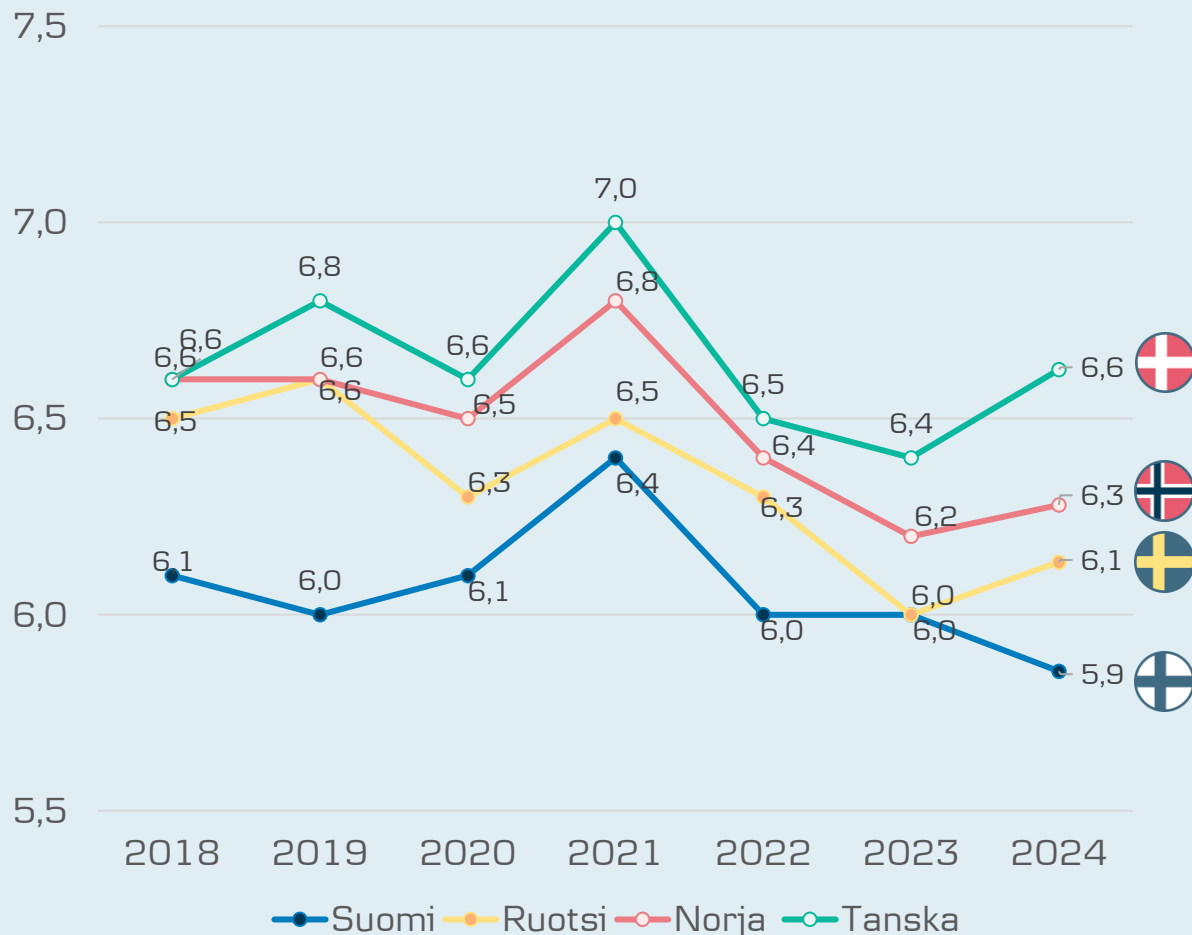
Sama kyselytutkimus toteutettiin myös Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa, mikä mahdollistaa mielenkiintoisen vertailun Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä.

Luottamus	Rahahuolet	Yleinen taloustilanne
Tulevaisuus	Eläke	Tulot
Varallisuus	Lainat	Kulutusvalinnat

Suomalaisten taloudellinen mielenrauha ennätysalhainen, muut Pohjoismaat kääntyivät nousuun

Taloudellinen mielenrauha -indeksin kehitys Pohjoismaissa

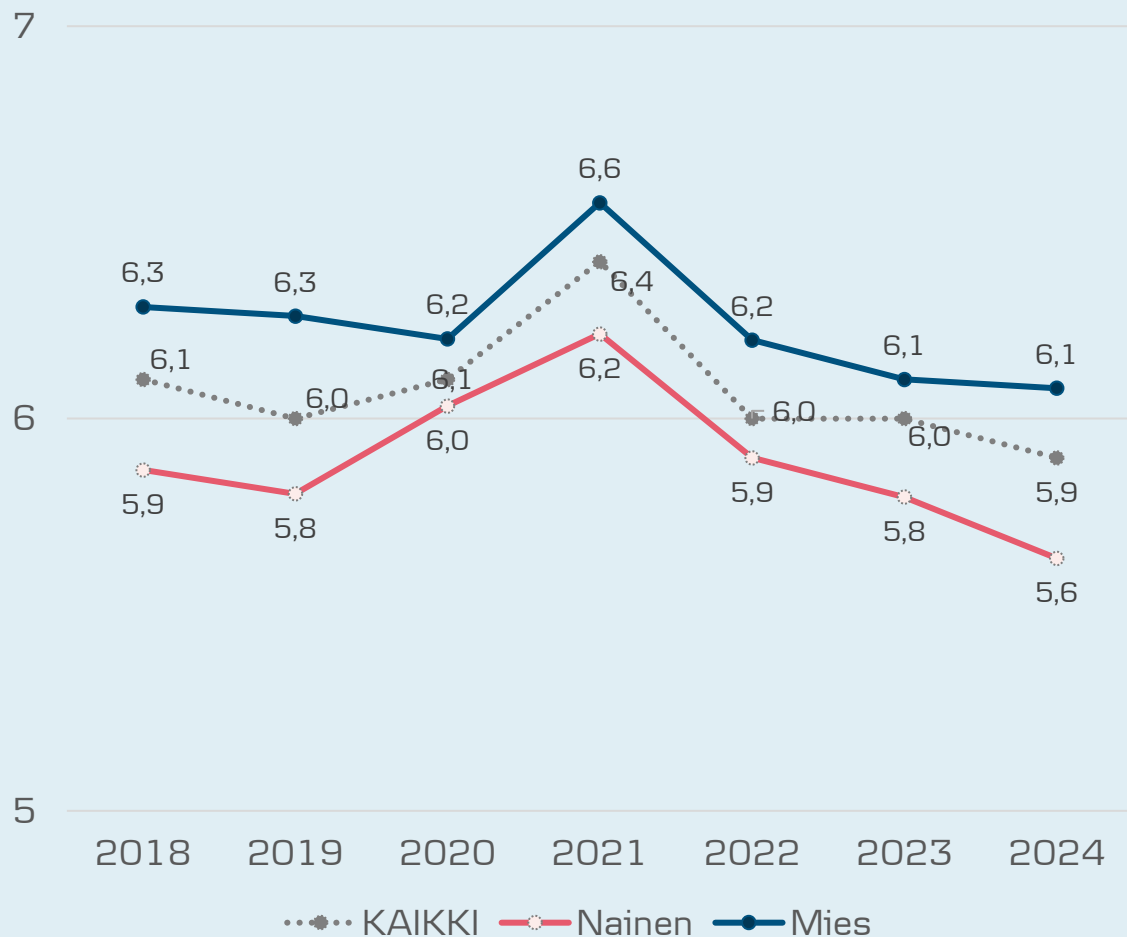

- Taloudellisen mielenrauhan kokonaisindeksi painui Suomessa mittaushistorian heikoimmalle tasolle.
- Kaikissa muissa maissa kokonaisindeksi nousi. Vahvinta nousu oli Tanskassa, jossa taloudellinen mielenrauha on edelleen selvästi paras. Ruotsikin nousi jälleen selvästi Suomen yläpuolelle.
- Suomalaisten taloudellisen mielenrauhan laskua selittää se, että suomalaisten luottamus ja optimismi omaan taloudelliseen tilanteeseen ovat jatkaneet laskuaan. Samaan aikaan huolet omista tuloista, rahojen käyttökohteista ja rahojen riittävydestä kaikkeen tarvittavaan ovat edelleen lisääntyneet.

Kokonaisindeksi on laskettu yhdeksän kysymyksen ja väittämän keskiarvona. Kukin kysymys tai väittämä voi saada indeksissä minimissään arvon 1 ja maksimissaan arvon 10. Näin ollen myös kokonaisindeksin minimi on 1 ja maksimi 10. Mitä korkeampi indeksiluku, sitä parempi taloudellinen mielenrauha.

Ero suomalaisten miesten ja naisten taloudellisessa mielenrauhassa revähti mittaushistorian suurimmaksi

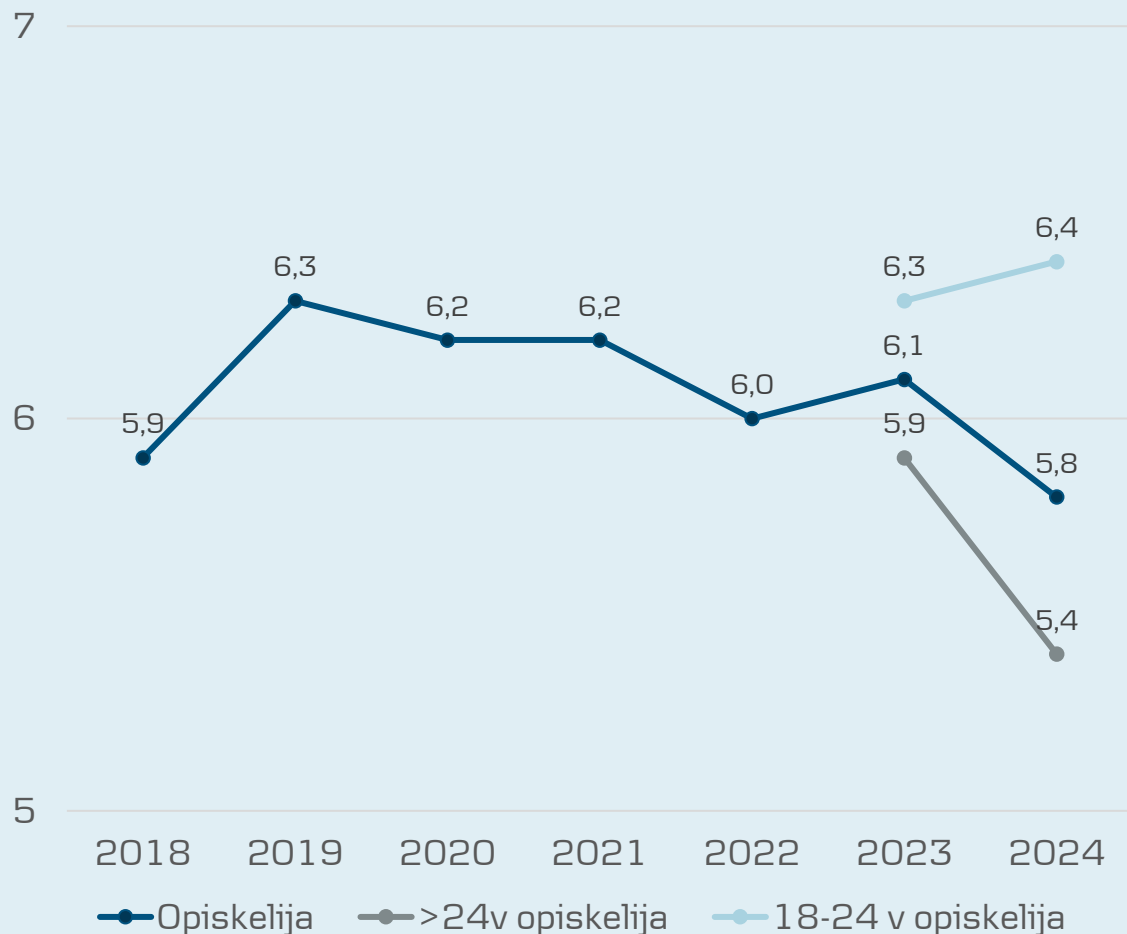
Naisten ja miesten taloudellisen mielenrauhan indeksi

- Suomessa taloudellisen mielenrauhan indeksi laski vain naisilla, kun miehillä taloudellisen mielenrauhan taso pysyi ennallaan. Naisilla indeksi laski jo kolmatta vuotta peräkkäin.
- Miehilläkin indeksi on yhä alimmillaan vuodesta 2018 alkaneen mittaushistorian aikajaksolla.
- Muissa maissa Suomea lukuun ottamatta naisten taloudellisen mielenrauhan vuodesta 2022 alkanut lasku päättyi.
- Suomalaisnaisten taloudellisen mielenrauhan ero pohjoismaisiin kansasisariinsa on selvästi suurempi kuin suomalaismiesten ero miehiin muissa Pohjoismaissa. Miestenkin kohdalla taloudellinen mielenrauha jää Suomessa muita matalammaksi.

Opiskelijoiden taloudellinen mielenrauha on laskenut pohjalukemiin

Opiskelijoiden taloudellisen mielenrauhan indeksi

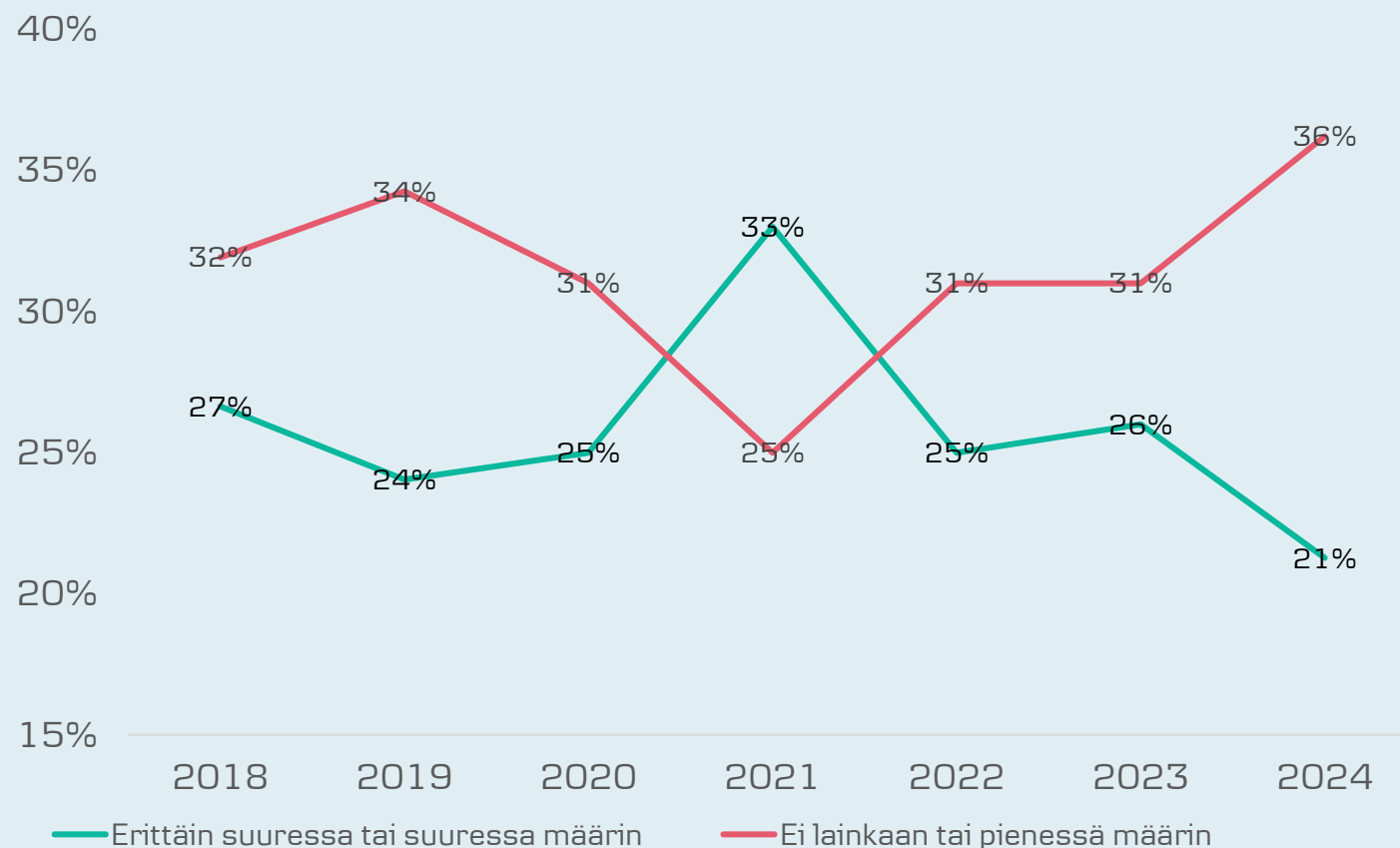

- Opiskelijoiden taloudellisen mielenrauhan kokonaisindeksi on joka vuosi ollut lähellä koko väestön indeksiä.
- Nyt se jää kymmenyksen sen alle ja on mittaushistorian alimmalla tasolla.
- Tänä vuonna yli 24-vuotiaiden opiskelijoiden taloudellinen mielenrauha on laskenut silmiinpistävän paljon.
- Nuorimpien opiskelijoiden (18-24-vuotiaat) taloudellinen mielenrauha on huomattavasti korkeampi kuin yli 24-vuotiaiden opiskelijoiden. Ero on entisestään kasvanut viime vuodesta.

Yli kolmannes suomalaisista ei luota lainkaan tai luottaa vain vähän omaan taloudelliseen tilanteeseensa

Missä määrin suhtaudut nykyiseen taloudelliseen tilanteeseesi luottavaisesti?

(N=kaikki)

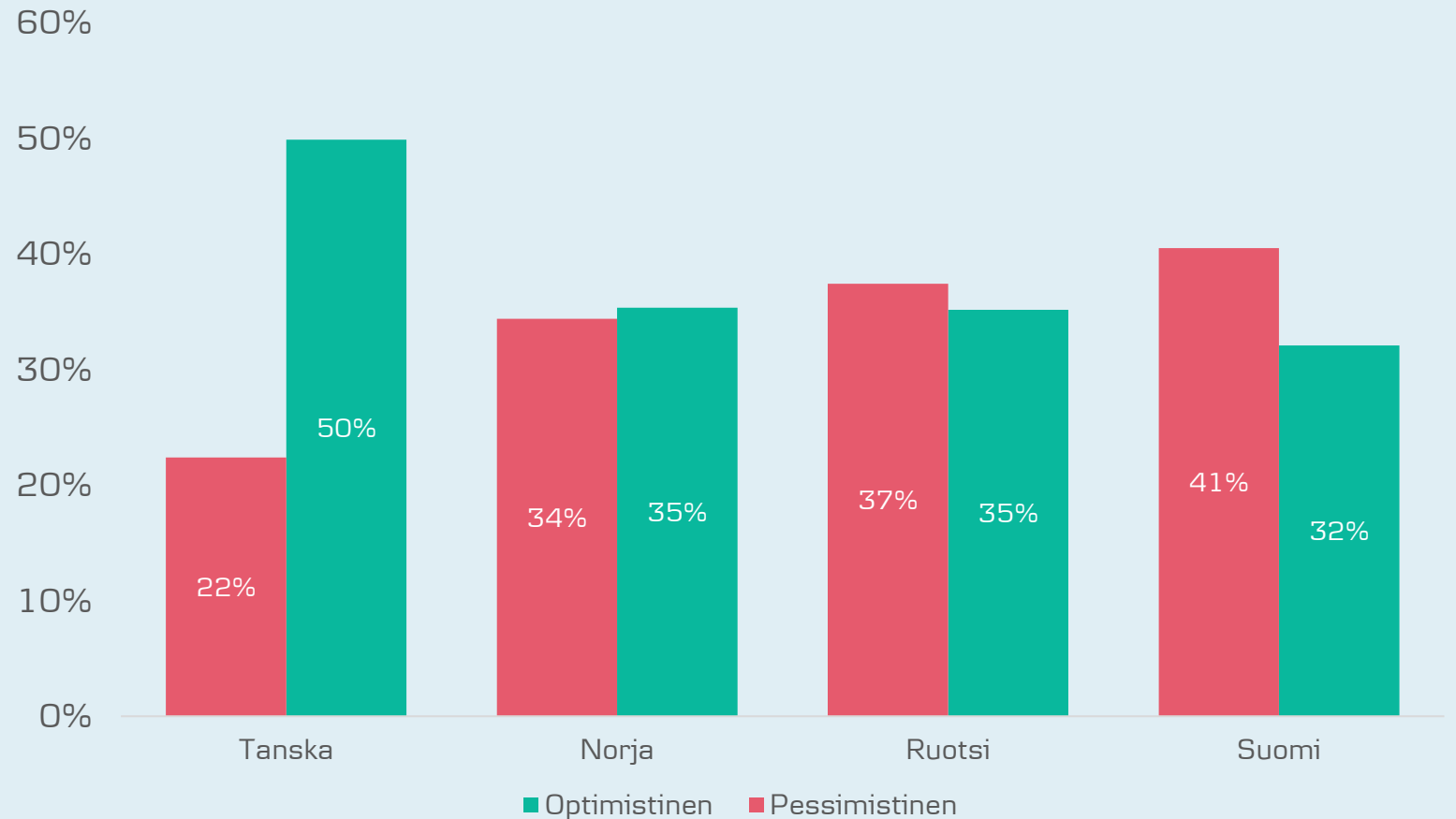

- Suomalaisten luottamus omaan taloudelliseen tilanteeseen on heikentynyt tutkimushistorian alimmalle tasolle.
- Muissa Pohjoismaissa luottamuksessa omaan taloudelliseen tilanteeseen on tapahtunut hienoinen nousu parin vuoden laskun jälkeen.
- Suuressa määrin omaan taloudelliseen tilanteeseensa suomalaisista luottaa joka viides (21%), kun muissa maissa vastaava lukema on välillä 41–50 %. Korkein lukema on Tanskassa.
- Suomalaisten keskuudessa luottamus omaan taloudelliseen tilanteeseen on siis edelleen selvästi heikompaa kuin muissa maissa, ja kaiken lisäksi ero on edelleen kasvanut viime vuoteen nähden.

Suomalaiset ovat muita pessimistisempiä oman taloudellisen tilanteensa suhteen

- Tanskalaiset loistavat optimismissa selvästi muiden yläpuolella.
- Ajallinen tarkastelu osoittaa, että suomalaisten ero muihin maihin kasvoi jälleen. Vuosi sitten ruotsalaiset olivat suomalaisten kanssa samalla tasolla, mutta tänä vuonna Ruotsi nousi Suomen ohi optimismissa.

Oletko yleisesti ottaen pessimistinen vai optimistinen taloudellisen tilanteesi suhteen? (N=kaikki)

Suomalaisilla enemmän taloushuolia pohjoismaisiin verrokkeihinsa nähden

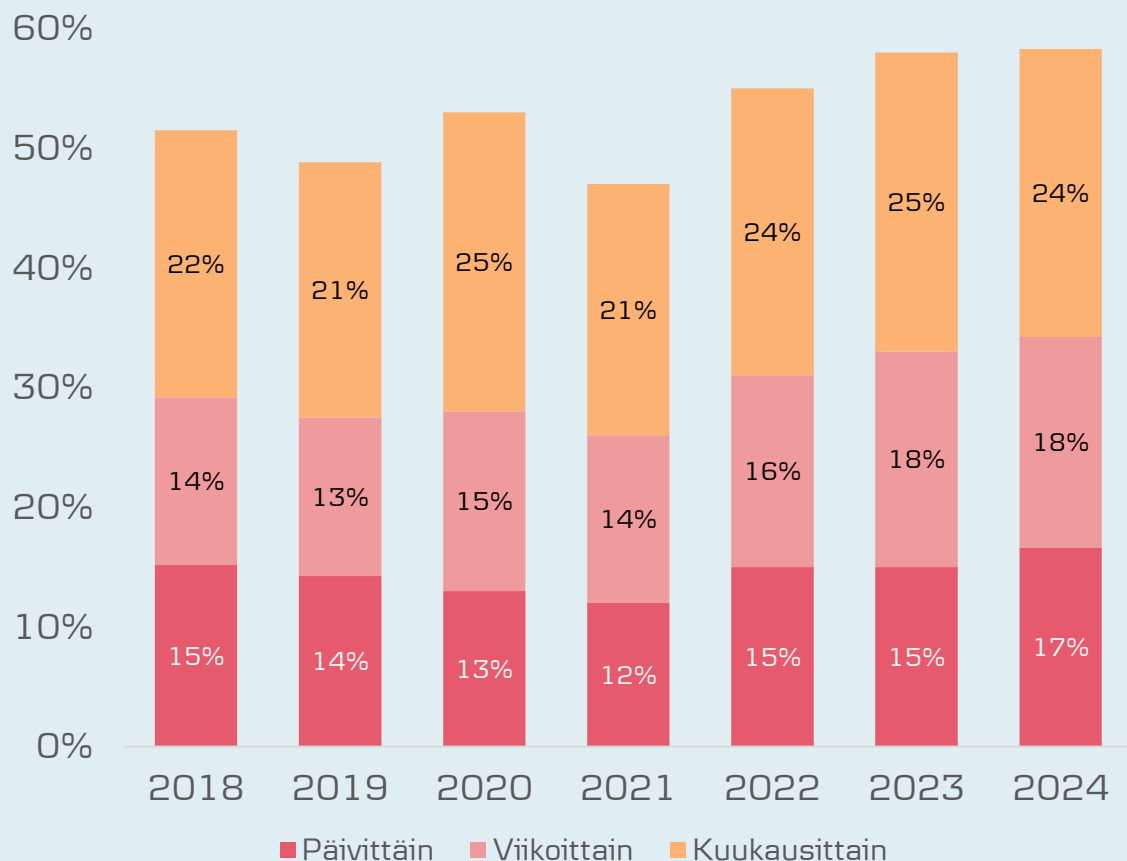
- Suomalaiset ovat suhteessa muiden maiden keskiarvoon eniten huolissaan tuloistaan ja rahojensa käyttökohteista. Suomalaisten huoli tuloista sekä rahojen käyttökohteista on kasvanut, kun kaikissa muissa maissa se on hieman laskenut.
- Omaisuus huolettaa suomalaisia selvästi muita pohjoismaalaisia vähemmän. Myös huoli pitkän aikavälin veloista on hieman muiden maiden keskimääräistä tasoa vähäisempää.

Missä määrin olet säännöllisesti huolissasi seuraavista talouteesi liittyvistä asioista? <i>Suuressa tai erittäin suuressa määrin säännöllisesti huolissaan olevien osuus</i>	SUOMI	MUUT Pohjoismaat (3 maan keskiarvo)
Tulosi (esim. palkka, eläke, sosiaalietuudet)	32 %	25 %
Omaisutesi (esim. asunto, säästöt, osakkeet, arvopaperit, kiinteistöt)	12 %	19 %
Lyhyen aikavälin velat (esim. tilinylitykset, luottokortit, kulutuslainat, lainat ystäviltä tai perheeltä)	14 %	12 %
Pitkän aikavälin velat (esim. asuntolaina, valtion takaamat lainat, pankkilainat)	15 %	17 %
Rahojesi käyttökohteet (esim. vuokra, ruoka, vaatteet, henkilökohtainen hyvinvointi, lomat)	29 %	23 %

Vähintään viikoittain talousasioista huolehtivien määrä kasvaa Suomessa

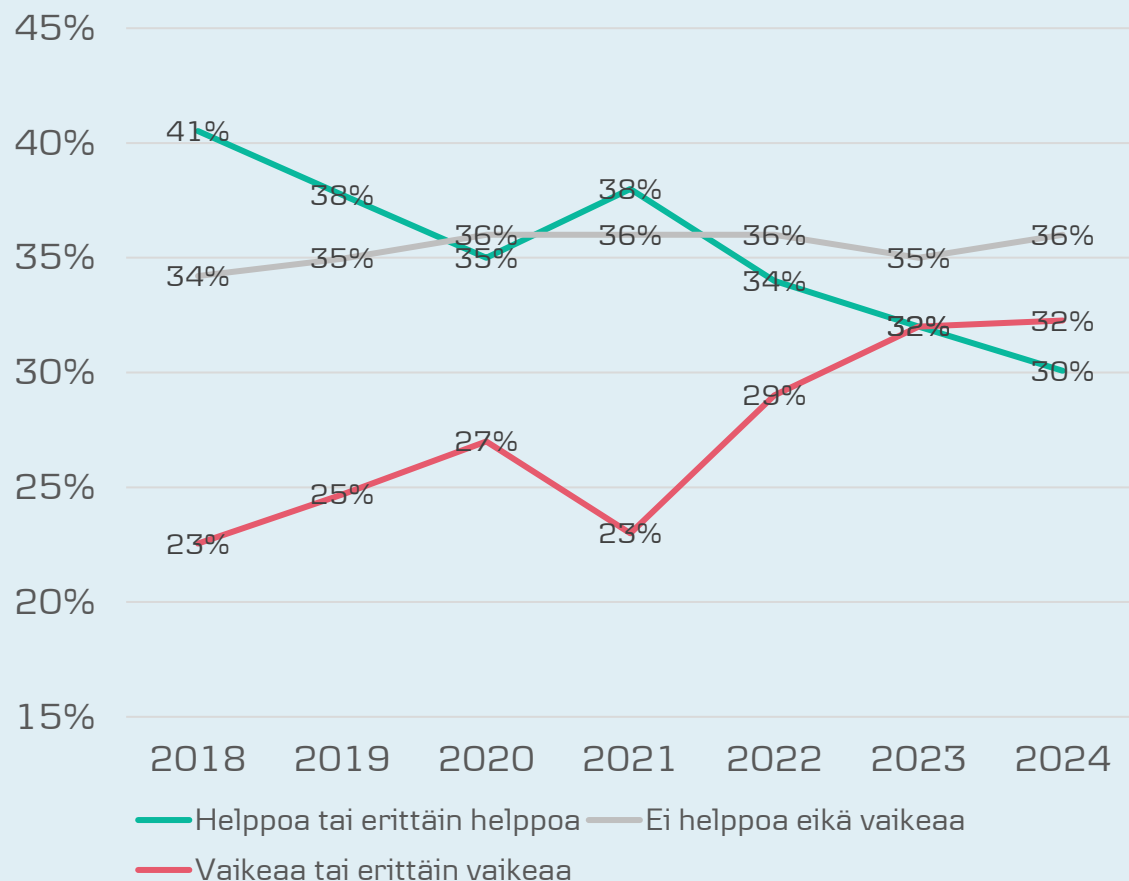
Vähintään kuukausittain huolissaan siitä, saako rahansa riittämään kaikkeen tarvittavaan? (N=kaikki)

- Reilu kolmannes suomalaisista on vähintään viikoittain huolissaan siitä, saako rahansa riittämään kaikkeen tarvittavaan.
- Vähintään viikoittain taloudestaan huolehtivien osuus on noussut vuosittain vuodesta 2021 alkaen. Vuoteen 2021 verrattuna lisäystä on 9 %-yksikköä.
- Suurinta huoli rahojen riittämisestä on 25-54-vuotiaiden keskuudessa. Naiset ovat myös selvästi miehiä useammin huolissaan.
- Pienituloisimmista vähintään kuukausittain rahojensa riittävydestä on huolissaan lähes kolme neljäsosaa (71 %), suurituloisimmistakin yli kolmannes (36 %).

Vaikeana tulojen ja menojen yhteen sovittamista pitävien osuus nousi isommaksi kuin sitä helppona pitävien

Onko sinusta yleisesti ottaen vaikeaa vai helppoa sovittaa tulosi ja menosi yhteen? (N=kaikki)

- Suomalaisten kokemus tulojen ja menojen yhteensovittamisesta on heikentynyt vuosittain vuodesta 2021 alkaen. Enää alle kolmannes pitää tulojen ja menojen sovittamista helppona.
- Ensimmäistä kertaa mittaushistorian aikana vaikeana tulojen ja menojen sovittamista pitävien osuus nousi isommaksi kuin sitä helppona pitävien.
- Opiskelijoista jopa 38 % kokee tulojen ja menojen yhteen sovittamisen vaikeaksi. Tärkeimmiksi syiksi tälle opiskelijat kertovat sen, että kulut ylittävät säännöllisesti tulot, etteivät he ole varautuneet odottamattomiin kuluihin eivätkä pysty vähentämään kulutustaan.
- Vanhin ikäryhmä kokee tulojen ja menojen sovittamisen muita selvästi useammin helpoksi. Samoin miehet kokevat asian naisia useammin helpoksi.

Suomalaisten suurimmat taloudelliset huolenaiheet ovat vuosien mittaan säilyneet lähes muuttumattomina

1

ODOTTAMATTOMAT MENOT

---

39 % kertoo suurimmaksi taloudelliseksi huolenaiheekseen sen, että ei ole varaa odottamattomiin menoihin.

2

ELÄKKEEN RIITTÄVYYS

---

31 % kertoo suurimmaksi taloudelliseksi huolenaiheekseen sen, että oma eläke ei tule olemaan riittävä.

3

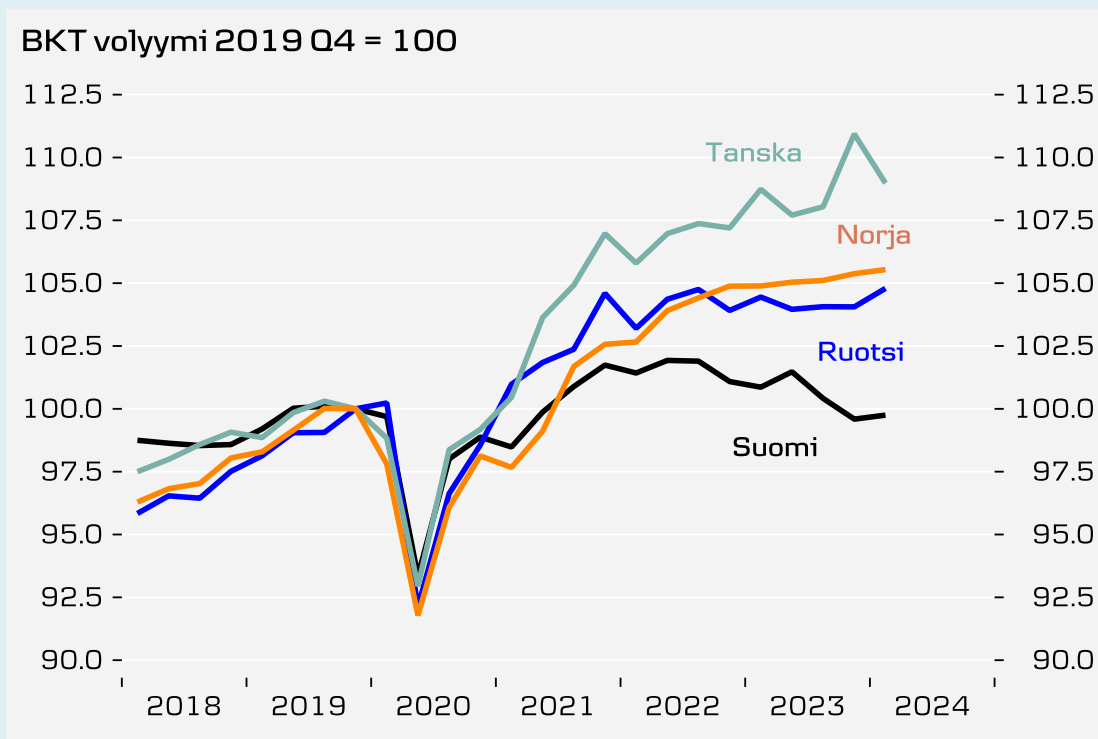
ELÄMÄNLAATU

---

30 % kertoo suurimmaksi taloudelliseksi huolenaiheekseen sen, että ei voi elää haluamansa kaltaista elämää.

Oy Suomi Ab pyristelee hiljalleen irti suosta, suomalaisille kotitalouksille helpotusta luvassa jo tänä vuonna

Suomen talous jäämässä jälkeen muista Pohjoismaista

- BKT:n kasvu hyytyi Ukrainan sodan sekä inflaation ja korkojen nousun jälkeen Suomessa.
- Inflaation ja korkojen lasku sekä globaalin teollisuussyklin kohentuminen avittavat elpymistä Pohjoismaissa.
- Lääketeollisuus on vauhdittanut Tanskan taloutta.

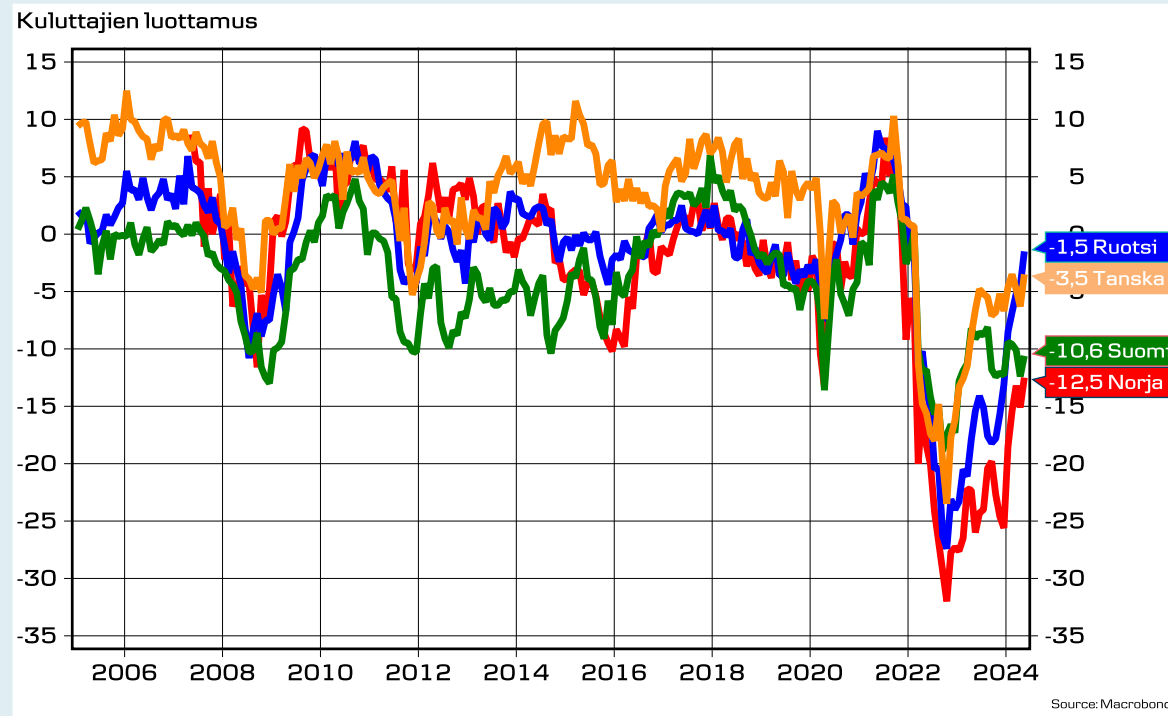
BKT kasvu %	Ennuste		
	2023	2024	2025
Norja	1,1	0,9	2,0
Ruotsi	0,3	1,5	2,0
Suomi	-1,0	-0,4	1,8
Tanska	1,9	2,1	2,0

Työttömyys %	Ennuste		
	2023	2024	2025
Norja	1,8	2,1	2,4
Ruotsi *	7,7	8,4	8,1
Suomi *	7,2	8,2	7,9
Tanska	2,8	2,9	3,1

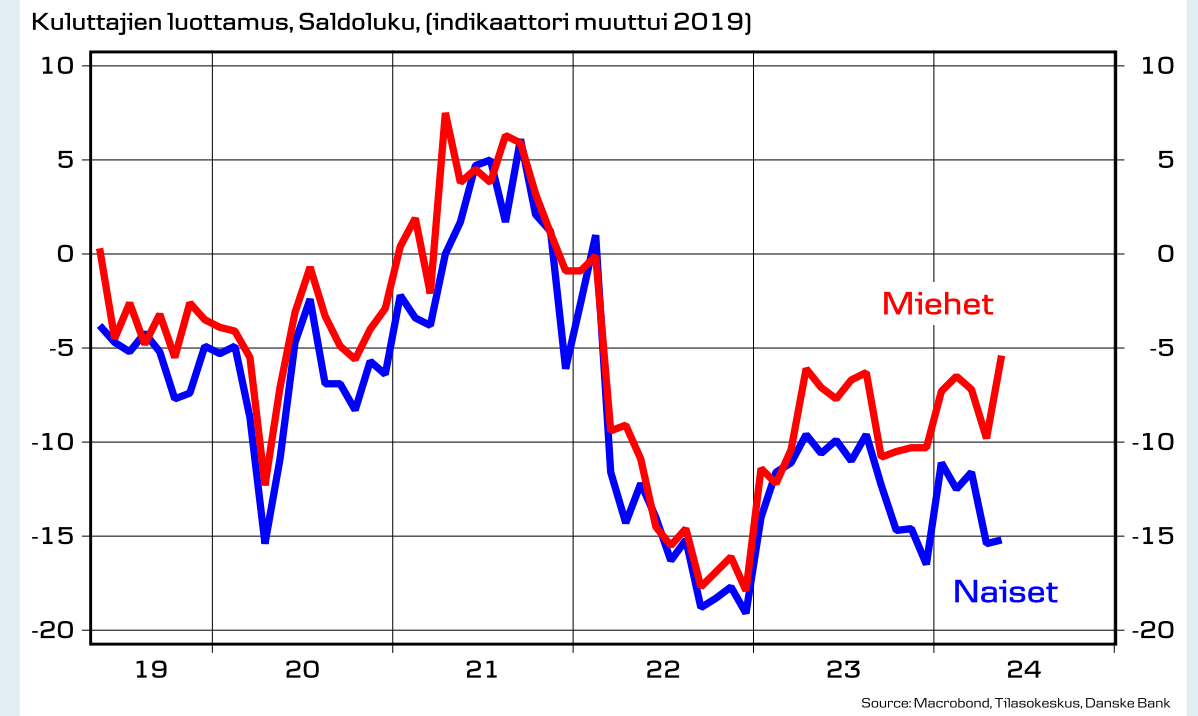
* ILO:n määritelmän mukainen, muut kotimaisia

Kuluttajien luottamus on Pohjoismaissa vahvistunut – paitsi Suomessa

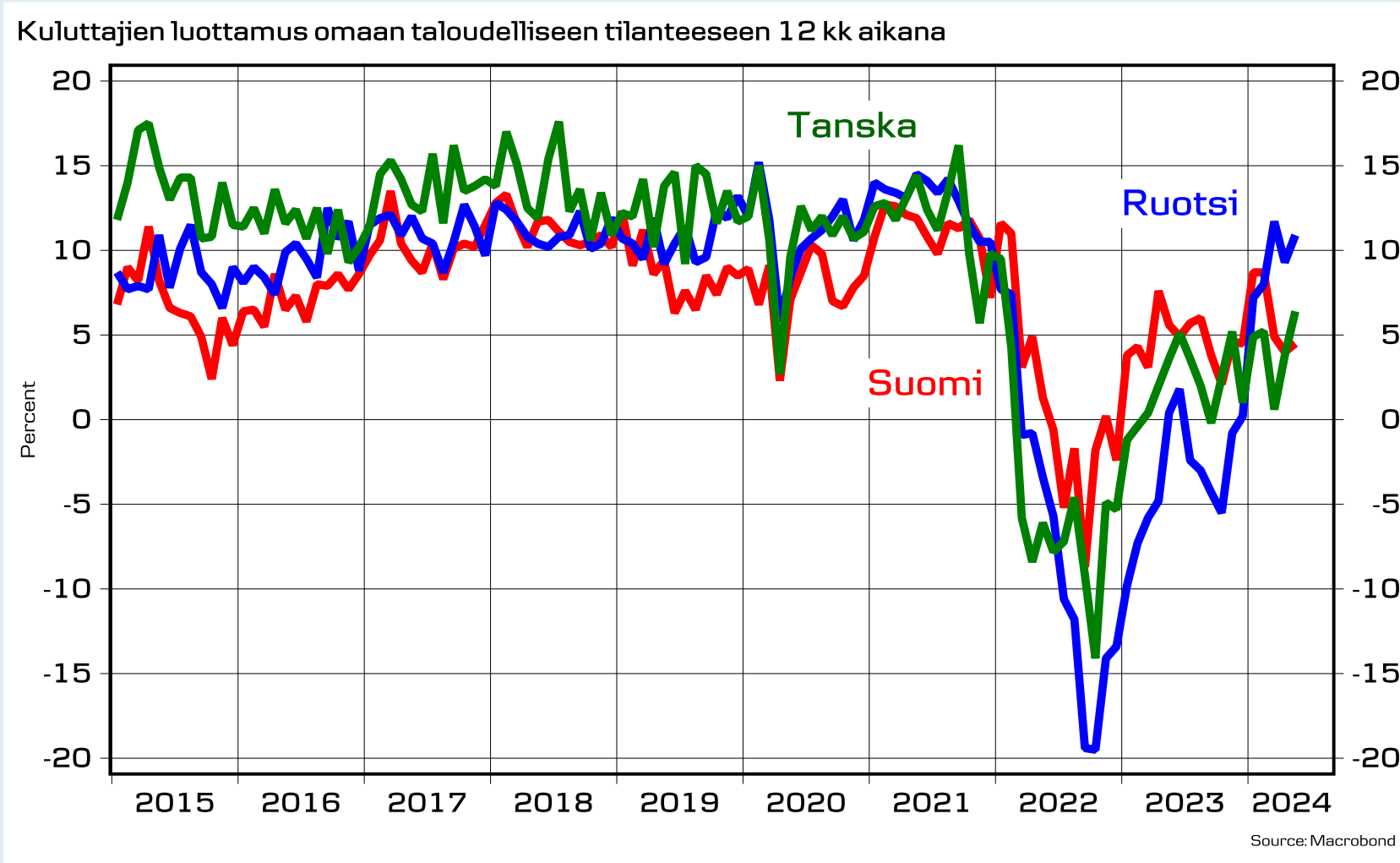
Kuluttajien luottamus Pohjoismaissa

Naisten ja miesten luottamus talouteen erkaantunut Suomessa

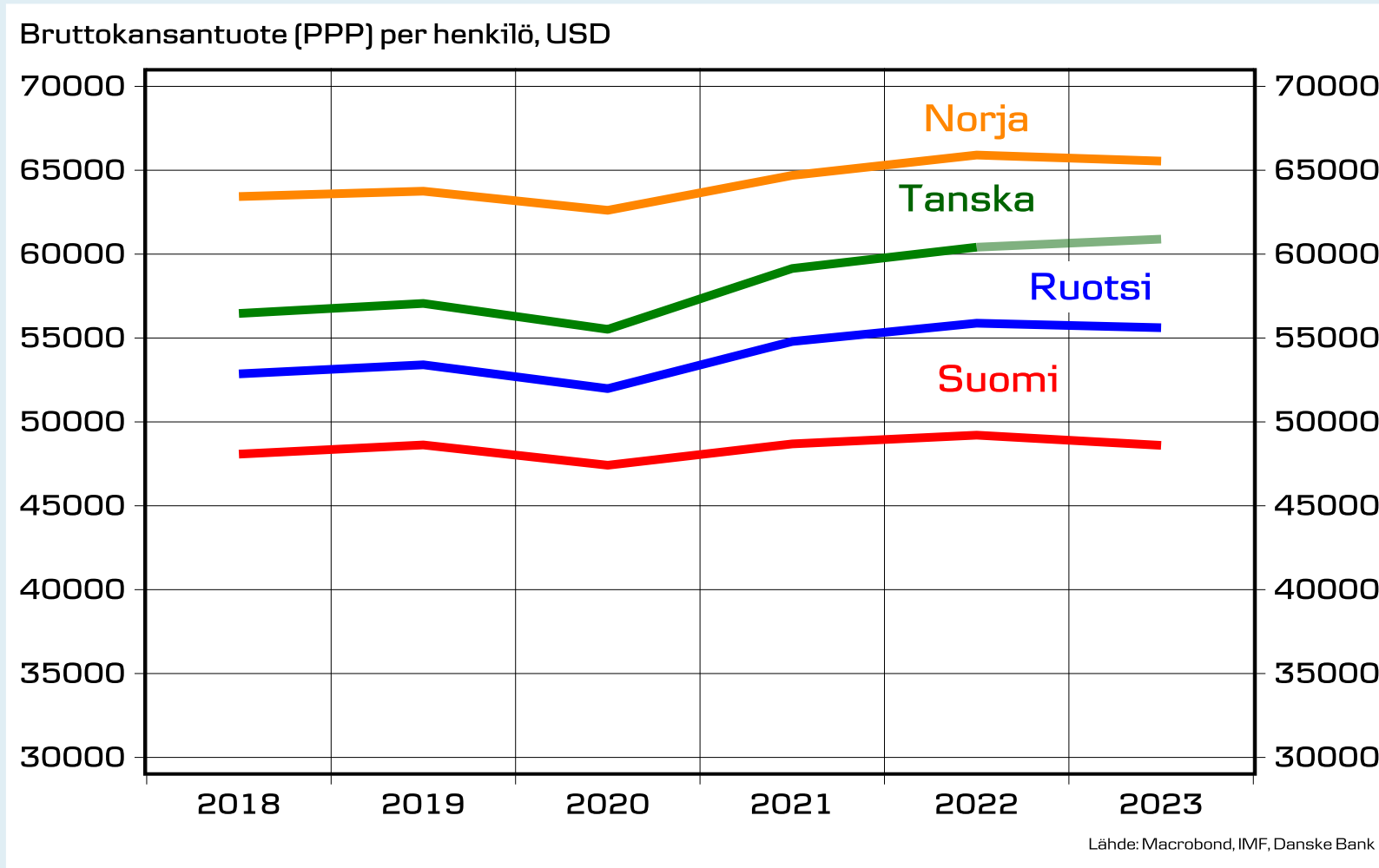

Kuluttajien luottamus omaan talouteen vuoden sisällä Suomessa heikentynyt

HUOM! Norjasta ei kerätä tätä dataa

Suomen bruttokansantuote/henkilö on Pohjoismaiden matalin, eikä se ole vuosin juuri noussut

Kuluttajan neljä valopilkkaa vuodelle 2024

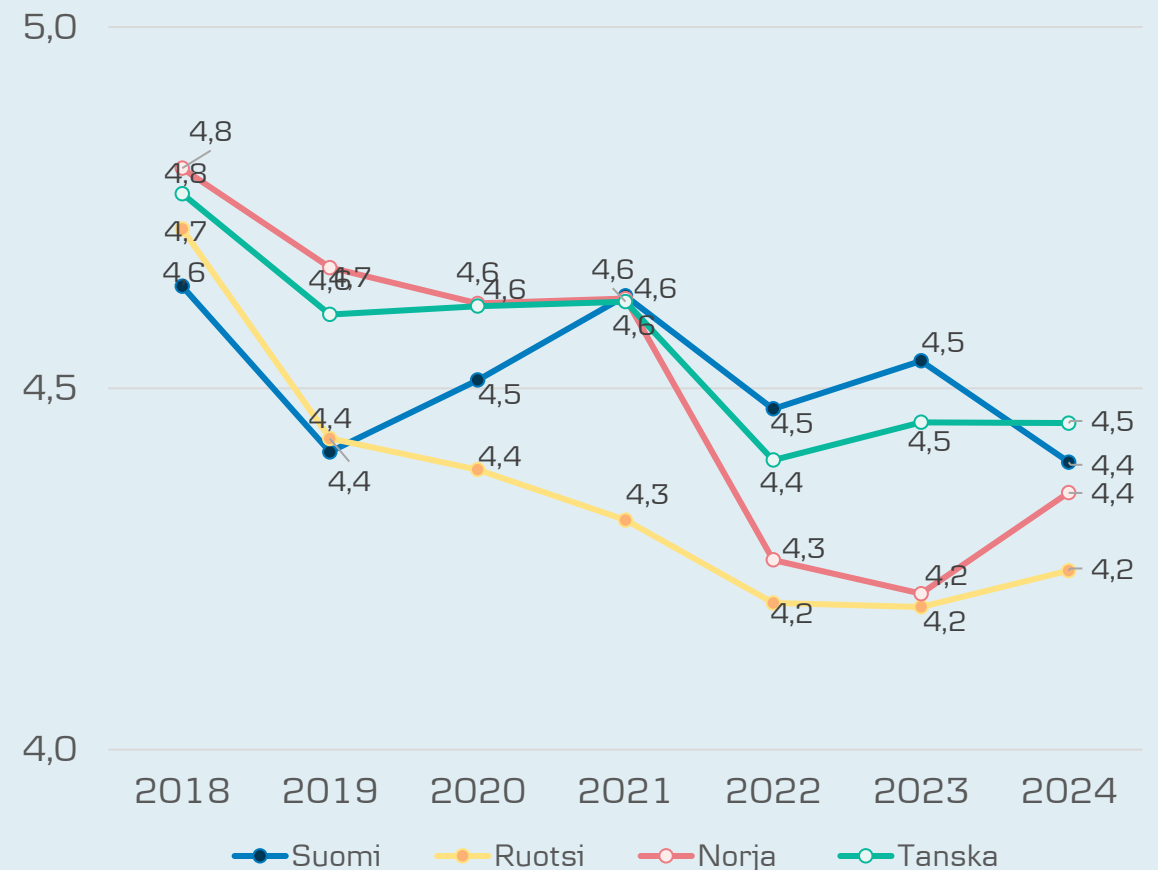

Suomi tarvitsee eteenpäin vievää puhetta ja ratkaisuja taloudellisen mielenrauhan vahvistamiseksi

Huolen ja kriisin ilmapiiri syö suomalaisten uskoa tulevaan – tarvitsemme selkeän kasvuvision Suomelle

- Vielä vuonna 2023 suomalaiset olivat muita optimistisempia oman taloutensa kehityksestä viiden vuoden säteellä, mutta nyt tanskalaiset ovat vielä hieman optimistisempia.
- Erityisesti norjalaisten mutta myös ruotsalaisten usko taloutensa tulevaan kehitykseen on noussut ja suomalaisten hieman laskenut. Suomalaiset ovat kuitenkin yhä erityisesti ruotsalaisia optimistisempia tulevasta.
- Nykyisellä huolen ja kriisin ilmapiirillä voi olla suuri lamauttava vaikutus etenkin nuoriin, joiden varassa Suomen tulevaisuus lepää.

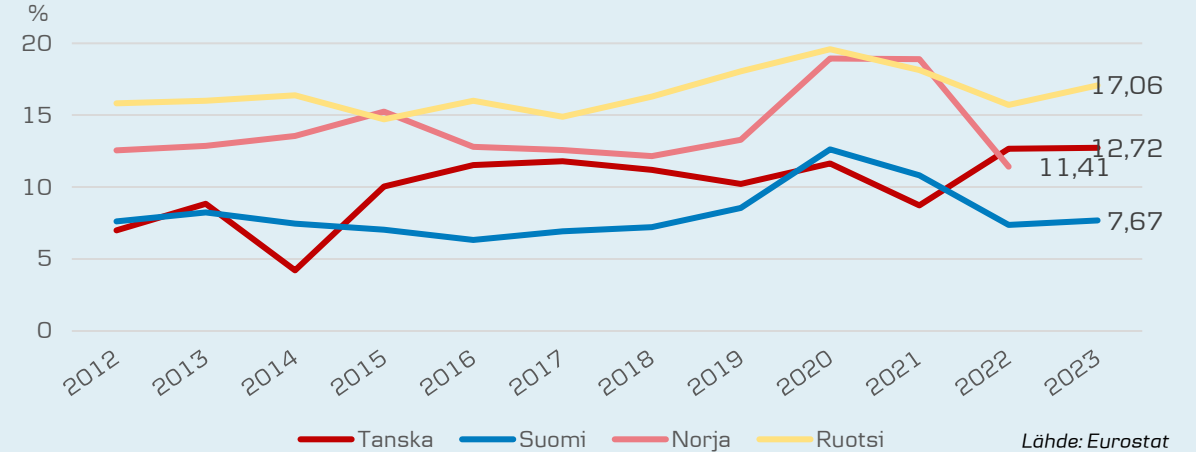
Millainen odotat taloudellisen tilanteesi olevan 5 vuoden kuluttua suhteessa nykytilanteeseen? (N=kaikki)

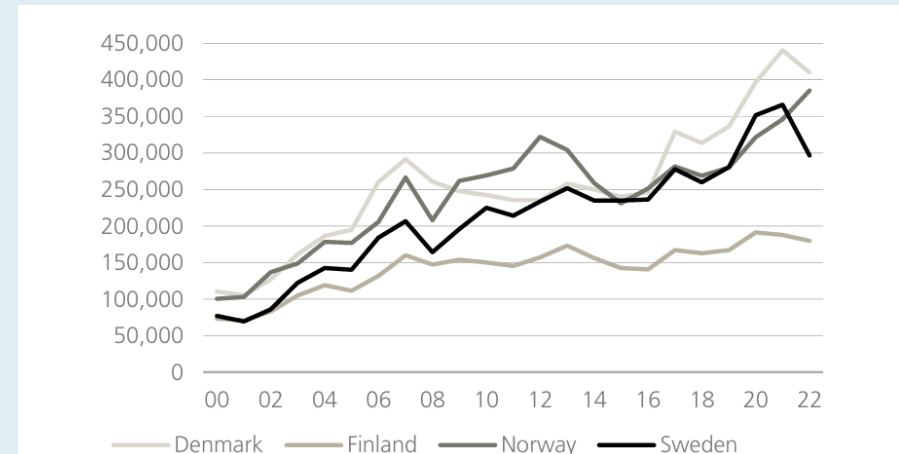
Eväitä suomalaisten taloudellisen mielenrauhan vahvistamiseen: Säästämisen ja sijoittamisen kulttuurin vahvistaminen

- Jos haluamme menestyä kansakuntana, meidän on huolehdittava siitä, että suomalaisilla on mahdollisuus ja keinot varautua elämänmukaviin ja ikäviin yllätyksiin. Että yhä suurempi osa meistä voi ottaa ohjat itselleen ja elää haluamaansa elämää.
- Suomessa säästämisen ja sijoittaminen ei ole yhtä yleistä kuin esimerkiksi Ruotsissa. Kuitenkin se, että puskureiden ja pitkäaikaisten sijoitusten avulla olisi varauduttu sekä tulevaisuuden haaveisiin että odottamattomiin kuluihin, voisi vahvistaa suomalaisten taloudellista mielenrauhaa.

Kotitalouksien säästämisaste Pohjoismaissa

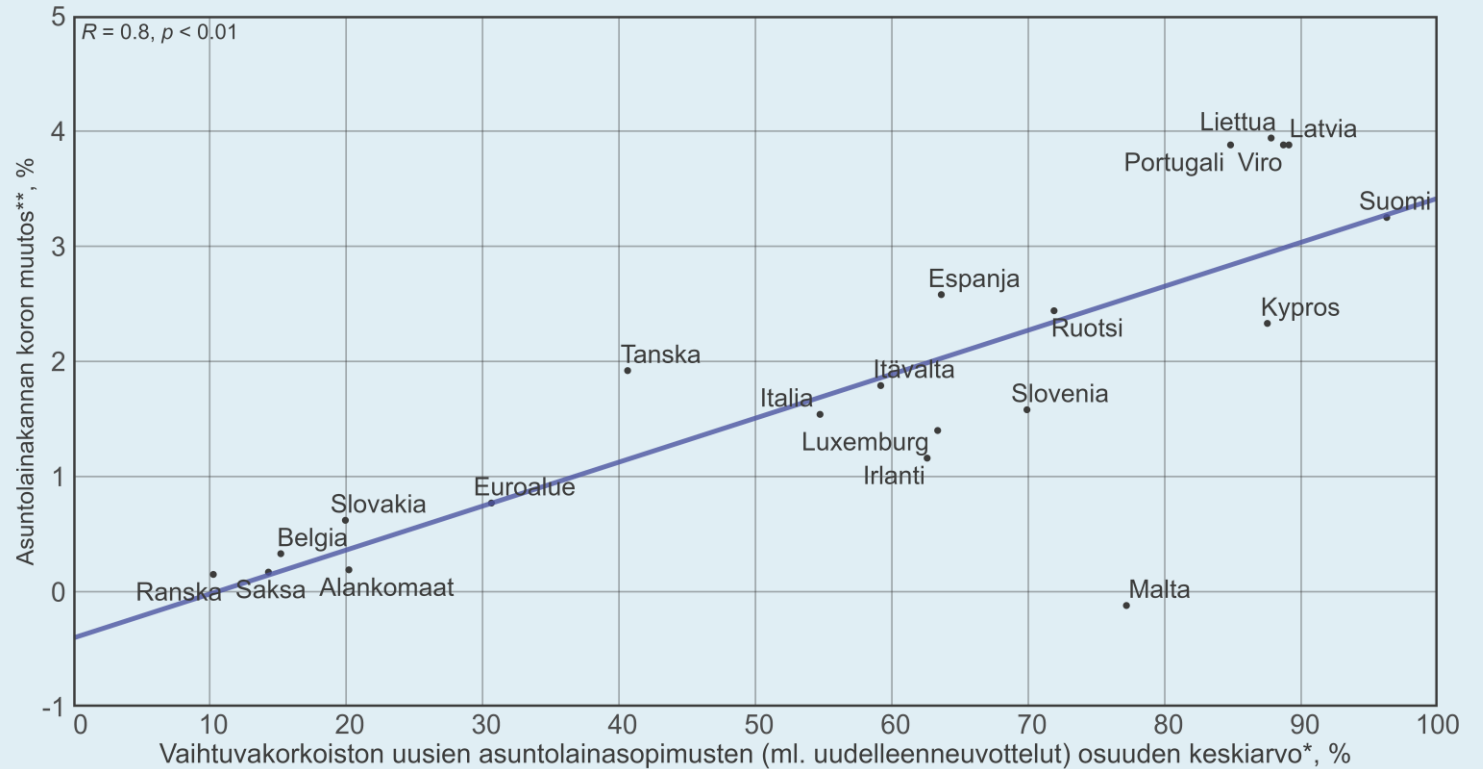
Varallisuus / aikuinen henkilö (USD)

Eväitä suomalaisten taloudellisen mielenrauhan vahvistamiseen: Asuntovelalliselle lisää ennakoitavuutta omaan talouteen

Asuntolainakannan koron muutos ja vaihtuvakorkoisten asuntolainojen osuus

- Suomessa asuntolainat sidotaan vaihtuvaan korkoon:
96 % vuosina 2003-2023 tehdyistä asuntolainasopimuksista oli vaihtuvakorkoisia.
- Muualla pitkä korko tuo vakautta asumiskuluihin. Esimerkiksi taloudellisen mielenrauhan kärkimaassa Tanskassa **lähes 40 %** asuntolainoista sidotaan 30 vuoden kiinteään korkoon ja **noin 40 %** 5 - 10 vuoden kiinteään korkoon.

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankin laskelmat.

* Keskiarvo vuosilta 2003-2023 tai ensimmäisestä 2003 jälkeen saatavilla olevasta havainnosta alkaen.

** Asuntolainakannan koron muutos on laskettu 2021M12-2023M11 väliltä.

19.1.2024 © Suomen Pankki

Tietoa Taloudellinen mielenrauha -kyselytutkimuksesta

Danske Bank on jo vuodesta 2018 selvittänyt pohjoismaalaisten taloudellisen mielenrauhan tasoa, ja keväällä 2024 toteutettiin seitsemäs mittaus. Kyselyissä on selvitetty suomalaisten käsitystä omasta taloustilanteestaan nyt ja tulevaisuudessa sekä suomalaisten kokemaa taloudellista mielenrauhaa.

Tämän Pohjoismaissa toteutetun selvityksen pohjalta Danske Bank on kehittänyt taloudellista mielenrauhaa kuvaavan indeksin. Indeksi on rakennettu kysymyksistä, jotka mittaavat ihmisten luottavaisuutta omaan taloudelliseen tilanteeseensa, talouteen liittyvien huolten määrää ja oman taloudellisen tilanteen tulevaisuudennäkymiä.

Tiedot kerättiin sähköisenä kyselynä YouGovin kuluttajapaneeleissa 11.-19.4.2024 välisenä aikana.

Tutkimuksen kohderyhmään kuuluvat 18 vuotta täyttäneet kansalaiset kussakin maassa iän, sukupuolen ja alueen mukaan edustavilla otoksilla.

Suomessa kokonaisvastaajamäärä on 3031. Kokonaistuloksissa (N=3031) keskimääräinen virhemarginaali on noin $\pm 1,6\%$ -yksikköä suuntaansa (95%:n luottamustasolla).

Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa vastaajamäärä on noin 1000/maa. Kokonaistuloksissa (N= $\sim$ 1000) keskimääräinen virhemarginaali on noin $\pm 2,8\%$ -yksikköä suuntaansa (95%:n luottamustasolla).

